

zal zij andere relevante internationale processen blijven volgen, zoals het werk van de speciale gezant van de VN, de ontwikkeling van ISO-normen en het Kimberley-Proces Certification Scheme. Die aanmoedigingen zijn vooral belangrijk omdat deze voor bepaalde landen de opmaat naar een echt sociaal recht kunnen zijn.

Brussel, 14 december 2006

2.3.9.2 Het Comité is van mening dat binnen vrije exportzones, die zijn ingericht om een aantrekkelijk investeringsklimaat te creëren, op geen enkele wijze de in de nationale arbeidswetgevingen aangegeven limieten mogen worden overschreden. Streven naar MVO in deze zones mag niet in de plaats komen van de naleving van de fundamentele IAO-verdragen.

De voorzitter

van het Europees Economisch en Sociaal Comité

D. DIMITRIADIS

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het onderwerp „Kinderen als slachtoffers en getuigen van huiselijk geweld”

(2006/C 325/15)

Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft op 21 april 2006 besloten overeenkomstig artikel 9, lid 2, van het EG-Verdrag te raadplegen over het onderwerp *Kinderen als slachtoffers en getuigen van huiselijk geweld*

De gespecialiseerde afdeling, die met de voorbereidende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 7 november 2006 goedgekeurd. Rapporteur was mevrouw HEINISCH.

Het Comité heeft tijdens zijn op 13 en 14 december 2006 gehouden 431e zitting (vergadering van 14 december) het volgende advies uitgebracht, dat met 105 stemmen vóór en 4 stemmen tegen, bij 5 onthoudingen, is goedgekeurd.

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1 Dit aanvullend advies sluit aan bij de definities en analyses in het advies dat het EESC op 16 maart 2006 uitbracht en dat uitsluitend de mishandeling van vrouwen door hun mannelijke partners behandelde ⁽¹⁾. Ook in dit advies gaat de aandacht alleen uit naar dit aspect van gewelddadige gezinsverhoudingen, waarbij de nadruk ligt op de gevolgen van dergelijke mishandelingen voor kinderen die er getuige van zijn. De directe mishandeling van kinderen binnen het gezin, vaak ook door vrouwen (moeders), komt in dit advies niet aan de orde. Voor kinderen die het indirecte slachtoffer zijn van huiselijk geweld is er nog altijd betrekkelijk weinig aandacht, terwijl het opgroeien in een sfeer van lichamelijke en geestelijke mishandeling toch ernstige gevolgen kan hebben. Ook al gezien het recht van kinderen op een leven zonder geweld, met name een geweldloze opvoeding, en op zorg en bescherming, moet er een eind komen aan deze situatie.

1.2 Het EESC verzoekt het EU-voorzitterschap van de Raad dan ook met klem om bij de behandeling van het onderwerp „Huiselijk geweld tegen vrouwen” ook aandacht te besteden aan het onderwerp „Kinderen als indirecte slachtoffers van huiselijk geweld”.

Adressaten: EU-voorzitterschap van de Raad, Commissie.

1.3 Op 4 en 5 april 2006 werd met een conferentie in Monaco het startschot gegeven voor het driejarenprogramma (2006-2008) van de Raad „Een Europa voor en met kinderen” (*Building a Europe for and with children*). Dit programma heeft de bescherming van kinderen tegen geweld als doel en zal daarbij ook aandacht vragen voor de bescherming van hun rechten. Om dit belangrijke streven nog meer ruchtbaarheid te geven, ook en vooral in de media, stelt het EESC een gemeenschappelijke aanpak met de Raad, het Parlement, het Comité van de Regio's, en UNICEF voor.

Adressaten: Raad, Parlement, Comité van de Regio's, UNICEF.

1.4 De lidstaten zijn in de eerste plaats verantwoordelijk zijn voor de bestrijding van huiselijk geweld. Maar de rechten van kinderen zijn zo belangrijk en de manieren waarop de lidstaten met huiselijk geweld omgaan lopen zo uiteen, dat een Europese strategie nodig is.

Deze strategie moet worden gebaseerd op de resultaten van het eerste (nog uit te voeren) EU-brede onderzoek naar de prevalentie van huiselijk geweld en de gevolgen hiervan voor opgroeiende kinderen én naar de steun en bescherming die deze kinderen (kunnen) krijgen.

Adressaten: Commissie, directoraat-generaal Justitie, vrijheid en veiligheid.

⁽¹⁾ Paragrafen 2.3.4 en 2.3.5 van het initiatiefadvies van het EESC van 16.3.2006 over het onderwerp „Huiselijk geweld tegen vrouwen”; rapporteur: mevrouw HEINISCH (PB C 110 van 9.5.2006, blz. 89-94).
URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:110:0089:0094:NL:PDF>.

1.5 Huiselijk geweld waarvan kinderen de dupe zijn kan alleen op nationaal niveau adequaat worden bestreden. Daarom zou elke lidstaat bij het uitwerken en uitvoeren van zijn actieplan ter bestrijding van huiselijk geweld ook serieus moeten ingaan op het onderwerp „Kinderen als indirecte slachtoffers van huiselijk geweld”. Hierbij dient de aandacht met name naar de volgende aspecten uit te gaan:

- onderzoek naar de prevalentie van huiselijk geweld en de gevolgen hiervan voor opgroeiende kinderen;
- onderzoek naar de steun en bescherming die deze kinderen (kunnen) krijgen;
- indirect door huiselijk geweld getroffen kinderen moeten als aparte groep worden behandeld, met speciale opvangmogelijkheden;
- alle betrokken organisaties, instanties, centra en dergelijke moeten nauw met elkaar gaan samenwerken; dit geldt met name voor enerzijds blijf-van-mijn-lijfhuizen en vrouwenadviescentra en anderzijds bureaus voor jeugdzorg, rechtbanken die voor vragen m.b.t. familierecht bevoegd zijn, instellingen voor kinderscherming en bureaus voor gezins hulp;
- bij regelingen inzake het omgangs- en zorgrecht moet rekening worden gehouden met de dynamiek van huiselijk geweld;
- aandacht voor de speciale situatie van kinderen van mishandelde migrantenvrouwen;
- er moet gezorgd worden voor bijscholing van de medewerkers van alle betrokken instanties — bureaus voor jeugdzorg, adviescentra en kinderscherming, speciale bureaus voor de actieve bescherming van vrouwen en kinderen, (kleuter)scholen, recreatiecentra, gezondheidszorg, politie en justitie — die als taak hebben om te zien of kinderen gevaar lopen door huiselijk geweld en de betrokken personen te helpen;
- ontwikkeling van preventiemaatregelen;
- maatschappelijke campagnes die tot doel hebben de onverschilligheid van rechtstreekse getuigen van geweld tegen kinderen (buren, kennissen van de ouders of familieleden) tegen te gaan;
- contactpersonen voor kinderen, en steunverlening door (overheids)instanties naar het voorbeeld van de al in diverse landen actieve kindombudsmannen ⁽²⁾;
- voorlichtingscampagnes om de maatregelen en ideeën van de nationale actieplannen onder de aandacht van het publiek te brengen.

Adressaten: lidstaten.

⁽²⁾ European Network of Ombudspersons for Children (ENOC): <http://www.ombudsnet.org>.

2. Motivering

2.1 Waarom een aanvullend advies?

2.1.1 Dit aanvullende advies sluit aan bij de definities en analyses in het advies dat het EESC op 16 maart 2006 uitbracht en dat uitsluitend de mishandeling van vrouwen door hun mannelijke partners behandelde. *Ook in dit advies gaat de aandacht alleen uit naar dit aspect van gewelddadige gezinsverhoudingen, waarbij de nadruk ligt op de gevolgen van dergelijke mishandelingen voor kinderen die er getuige van zijn. De directe mishandeling van kinderen binnen het gezin, vaak ook door vrouwen (moeders), komt in dit advies niet aan de orde.* Uit onderzoek in diverse Europese landen blijkt dat in minstens de helft van alle gevallen van huiselijk geweld kinderen aanwezig zijn en dat driekwart van het aantal vrouwen die hun toevlucht nemen in een blijf-van-mijn-lijfhuis kinderen meenemen ⁽³⁾. Uit onderzoek en statistische gegevens blijkt tevens onduidelijk dat geweld van vaders tegen moeders ook altijd schadelijk is voor de kinderen, zelfs als zij geen rechtstreekse slachtoffers van dit geweld zijn. Niettemin is er voor kinderen die indirect het slachtoffer zijn van huiselijk geweld nog altijd betrekkelijk weinig aandacht, en zij krijgen daardoor ook niet de hulp waar zij behoefte aan hebben. Daar wil het EESC met dit advies verandering in brengen: het besteedt in dit advies speciale aandacht aan kinderen die indirect het slachtoffer zijn van huiselijk geweld, beschrijft hun situatie, benoemt de problemen en doet aanbevelingen voor een verbetering van de situatie en de rechten van deze kinderen.

2.2 Huiselijk geweld waarvan kinderen het getuige zijn

2.2.1 Geweld tegen kinderen speelt zich vooral af in de directe sociale omgeving, met name binnen het gezin. Daar lopen kinderen de grootste kans om slachtoffer of getuige van geweld te worden — slachtoffer van geweld door volwassenen, getuige van geweld tussen volwassenen.

2.2.2 Het directe geweld tegen kinderen — lichamelijk, seksueel en geestelijk geweld alsmede verwaarlozing — binnen het gezin of in de onmiddellijke sociale omgeving wordt in EU-verband en in de lidstaten zelf al sinds enige jaren als probleem onderkend en als een van de zwaarste schendingen van de rechten van kinderen beschouwd. Men probeert daarom dit soort geweld te voorkomen en de geweldplegers te vervolgen. Desalniettemin is er voor kinderen die indirect slachtoffer zijn van huiselijk geweld nog altijd betrekkelijk weinig aandacht ⁽⁴⁾.

2.2.3 Onder huiselijk geweld wordt verstaan partnergeweld, psychisch of fysiek (met inbegrip van seksueel) geweld binnen de leefgemeenschap van gehuwde of niet-gehuwde partners ⁽⁵⁾. Het gaat hierbij meestal om geweld van mannen tegen vrouwen, van wie het merendeel moeder is. Als deze vrouwen door hun partner worden mishandeld, gebeurt dat vaak in aanwezigheid of binnen gehoorsafstand van hun kind(eren) ⁽⁶⁾.

⁽³⁾ Zie B. Kavemann/U. Kreyssig (Hrsg.): *Handbuch Kinder und häusliche Gewalt*. Wiesbaden 2006.

⁽⁴⁾ Zo zijn er in het kader van het DAPHNE-programma allerlei projecten aan de gang of al afgerond. Een actueel overzicht van de activiteiten van de Raad om het recht van kinderen op bescherming tegen alle vormen van geweld te handhaven staat in het door het UNICEF Innocenti Research Centre in 2005 gepubliceerde rapport „Council of Europe Actions to Promote Children's Rights to Protection from all Forms of Violence”.

⁽⁵⁾ Zie voor de definitie, omvang, oorzaken en gevolgen het EESC-advies „Huiselijk geweld tegen vrouwen” (voetnoot 1).

⁽⁶⁾ Zie: A. Mullender/R. Morley: *Children living with domestic violence. Putting men's abuse of women on the Child Care Agenda*. London 1994.

2.2.4 Geweld tegen moeders is in zekere zin ook geweld tegen kinderen. Kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld, die moeten meemaken en toezien hoe hun (stief)vader of de partner van hun moeder deze slaat en mishandelt, zijn zelf ook altijd slachtoffer van psychisch geweld. Ook als huiselijk geweld niet direct tegen kinderen is gericht, lopen kinderen er wel altijd schade door op ⁽⁷⁾.

2.2.5 Bovendien blijkt uit allerlei wetenschappelijk onderzoek dat huiselijk geweld tegen vrouwen en kindermishandeling vaak in hetzelfde gezin plaatsvinden ⁽⁸⁾. Mannen die hun partner mishandelen, gebruiken meestal ook geweld tegen hun kinderen. Doordat ze leven in een sfeer waarin geweld iets alledaags is geworden, komt het ook voor dat mishandelde vrouwen op hun beurt hun eigen kinderen mishandelen.

2.2.6 Daar komt nog bij dat mishandelde vrouwen vaak onder zo'n zware last gebukt gaan, dat ze niet goed kunnen zorgen voor hun kinderen. Veel vrouwen die voortdurend door hun partner mishandeld worden, zijn niet meer in staat zich voor de bescherming van hun kinderen in te zetten.

2.2.7 Huiselijk geweld is dus niet alleen schadelijk en gevaarlijk voor vrouwen, ook het welzijn van kinderen wordt erdoor ondermijnd.

2.3 Gevolgen van huiselijk geweld voor kinderen

2.3.1 Opgroeien in een sfeer van lichamelijke en geestelijke mishandeling kan ernstige gevolgen hebben. Kinderen, zelfs kleine kinderen, voelen zich bij de aanblik van een gewelddadige (stief)vader of partner van hun moeder en een machteloze moeder hulpeloos en weerloos, maar tot op zekere hoogte ook verantwoordelijk voor wat er gebeurt. Niet zelden denken ze dat ze zelf de schuld zijn van het geweld. Of ze proberen in te grijpen om hun moeder te beschermen en worden dan uiteindelijk ook zelf mishandeld.

2.3.2 In diverse onderzoeken is aan deze problemen aandacht besteed ⁽⁹⁾, met name in het Anglo-Amerikaanse taalgebied. De gevolgen verschillen van kind tot kind, niet alle kinderen gaan door de blootstelling aan geweld afwijkend gedrag vertonen, en er zijn geen criteria die zich door veelvuldig gebruik bewezen hebben en aan de hand waarvan nagegaan zou kunnen worden of er sprake is van risico's en zo ja, hoe groot deze zijn. Toch blijven er duidelijke verbanden te zijn.

2.3.3 Belastend zijn vooral het leven in een bedreigende sfeer, de onvoorspelbaarheid van nieuwe mishandelingen, de angst dat er iets met hun moeder gebeurt, het gevoel van hulpeloosheid en het gevoel geïsoleerd te zijn door het vaak opgelegde verbod

om tegen buitenstaanders te spreken, loyaliteitsconflicten tegenover de ouders, ondermijning van de ouder-kindrelatie.

2.3.4 Hierdoor kunnen kinderen enorme problemen krijgen en sterk gestoord gedrag gaan vertonen: psychosomatische symptomen en psychische stoornissen zoals een gevoel van geringe eigenwaarde, rusteloosheid, slaapproblemen, problemen op school, angstigheid, agressie en zelfs zelfmoordgedachten.

2.3.5 Als de daders niet alleen hun partner, maar ook de kinderen mishandelen, kunnen de symptomen van een gestoorde ontwikkeling en van een afwijkend geestesleven nog ernstiger zijn.

2.3.6 Opgroeien in een sfeer van huiselijk geweld kan ook de houding van kinderen tegenover geweld beïnvloeden en er zelfs toe leiden dat zij zich eveneens gewelddadig gaan gedragen. Door de aanblik van het gedrag van hun ouders of door hun eigen ervaringen met geweld kunnen kinderen het problematische gedrag van volwassenen overnemen. In deze vicieuze cirkel leren jongens de daderrol en meisjes de slachtofferrol, waardoor zij als volwassenen zelf weer dader of slachtoffer van huiselijk geweld kunnen worden.

2.3.7 Zeer ernstig schijnen de gevolgen te zijn voor kinderen die hebben moeten meemaken hoe hun moeder door haar partner is gedood.

2.4 Analyse en voorstellen van het EESC

2.4.1 Kinderen die opgroeien in een sfeer van huiselijk geweld zijn daar altijd direct of indirect de dupe van. Ze worden blootgesteld aan tal van belastende factoren, die zeer schadelijk kunnen zijn voor hun welzijn en gedrag.

2.4.2 De ernst van deze gevolgen is lange tijd onderschat. Hoewel in de afgelopen jaren de discussie over deze problemen wel enigszins op gang is gekomen, staan kinderen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld nog altijd in de marge van de aandacht.

2.4.3 Ook al gezien het recht van kinderen op een leven zonder geweld, met name een geweldloze opvoeding, en op zorg en bescherming, moet er een eind komen aan deze situatie ⁽¹⁰⁾.

2.4.4 De voorstellen van het EESC hebben met name betrekking op het volgende:

2.4.5 Onderzoek naar de situatie van in een sfeer van huiselijk geweld opgroeiende kinderen in de lidstaten

⁽⁷⁾ Zie: E. Peled e.a. (eds.): Ending the cycle of violence. Community response to children of battered women. Thousand Oaks, CA1995.

⁽⁸⁾ Zie: A. Mullender/R. Morley: Children living with domestic violence. Putting men's abuse of women on the Child Care Agenda. London 1994.

⁽⁹⁾ Jeffrey L. Edleson heeft een samenvattende vergelijking gemaakt van een groot aantal van deze onderzoeken, waarbij hij ze ook op hun waarde schat: *Should childhood exposure to adult domestic violence be defined as child maltreatment under the law?*
<http://www.mincava.umn.edu/link/documents/shouldch/shouldch.shtml>.

⁽¹⁰⁾ Bijvoorbeeld het VN-verdrag inzake de rechten van het kind, dat in 1989 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties is aangenomen en inmiddels op twee landen na wereldwijd geratificeerd is. In juli 2006 heeft de Commissie een mededeling gepubliceerd over de situatie van de kinderrechten in de EU (COM(2006) 367 final). EESC-advies van 12/13-12-2006; rapporteur: mevrouw VAN TURNHOUT.

2.4.5.1 Of — en zo ja, in hoeverre — de situatie van in een sfeer van huiselijk geweld opgroeiende kinderen in de lidstaten als probleem erkend is en tot ingrijpen en preventie heeft geleid, verschilt van land tot land ⁽¹¹⁾. Dat komt overeen met de situatie op EU-niveau zoals die in het EESC-advies „Huiselijk geweld tegen vrouwen” wordt beschreven ⁽¹²⁾.

2.4.5.2 Voor de inhoudelijke en politieke discussie in de EU zou precieze en actuele informatie over de manier waarop de samenleving met huiselijk geweld omgaat, over de wetgeving in kwestie en de bescherming en ondersteuning van de kinderen, en over ingrijpen en preventie, goede diensten kunnen bewijzen.

2.4.6 Onderzoek naar aard en omvang van huiselijk geweld en de gevolgen hiervan voor kinderen

2.4.6.1 Het onderzoeksgebied „Kinderen en huiselijk geweld” is in de meeste lidstaten nog een *terra incognita* ⁽¹³⁾. Er zijn slechts sporadische studies naar de situatie van kinderen die met huiselijk geweld opgroeien. Ook de mogelijkheden en belemmeringen om hulp en steun te krijgen zijn nauwelijks onderzocht.

2.4.6.2 In alle lidstaten moet onderzoek worden gedaan naar kinderen en huiselijk geweld. Een gecoördineerde aanpak is hier vereist om de onderlinge vergelijkbaarheid van methoden en resultaten te kunnen garanderen ⁽¹⁴⁾.

2.4.7 Hulpverlening aan kinderen die indirect slachtoffer zijn van huiselijk geweld

2.4.7.1 Hoewel de bescherming van en hulpverlening aan vrouwen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld in de afgelopen jaren duidelijk is verbeterd, worden de kinderen van deze vrouwen tot dusverre nauwelijks geholpen.

2.4.7.2 Voor een goede hulpverlening aan kinderen moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen hun ervaringen als getuigen van huiselijk geweld en hun ervaringen als directe slachtoffers van mishandeling en misbruik. Hoewel deze

ervaringen elkaar vaak overlappen, zouden kinderen die indirect met huiselijk geweld te maken hebben als „zelfstandige” slachtoffers moeten worden gezien voor wie speciale hulp moet worden ontwikkeld.

2.4.7.3 In het geval van huiselijk geweld zijn de mishandelende man noch de mishandelde vrouw in staat om oog te hebben voor de situatie van hun kinderen. Deze kinderen hebben daarom behoefte aan onafhankelijk advies en hulpverlening door (overheids)instanties. Een goed voorbeeld in dit verband is Zweden: Zweedse kinderen en jongeren tot 18 jaar hebben een eigen ombudsman (de „kinderombudsman”), die onder meer regelmatig met kinderen en jongeren praat om zich op de hoogte te stellen van hun meningen en standpunten ⁽¹⁵⁾.

2.4.7.4 Vaak zijn de getuigen van geweld tegen kinderen bureaus, kennissen van de ouders of familieleden. Als zou actief zouden optreden, zouden veel tragedies vermeden kunnen worden. Maar in de praktijk proberen zij slechts zelden mishandelde kinderen te helpen. Om deze onverschilligheid te doorbreken, is er behoefte aan een consequente aanpak en adequate informatiecampaagnes die bij getuigen van geweld ook positieve emoties losmaken.

2.4.8 Betere samenwerking tussen kinderbescherming en vrouwenbescherming

2.4.8.1 De bescherming van vrouwen en hun kinderen tegen huiselijk geweld zijn op het eerste gezicht nauw verwant. Er bestaan echter vrij grote belangenconflicten tussen de bescherming van en hulpverlening aan vrouwen en de bescherming van en hulpverlening aan kinderen.

2.4.8.2 Tussen enerzijds blijf-van-mijn-lijfhuizen en adviescentra voor vrouwen en anderzijds de kinderbescherming en bureaus voor jeugdzorg is de verhouding vaak argwanend en afstandelijk.

2.4.8.3 Uit de praktijk blijkt echter dat samenwerking noodzakelijk is: ook als moeders gescheiden leven van hun gewelddadige partner en dus niet langer bedreigd en mishandeld worden, kunnen zij door omgangs- en zorgregelingen voor de kinderen toch steeds weer tot contact met hem worden gedwongen, met alle risico's van dien voor henzelf en voor hun kinderen ⁽¹⁶⁾.

⁽¹¹⁾ Dat blijkt uit de rapporten en andere informatie over Ierland, Groot-Brittannië, Denemarken, Zweden en Duitsland. Het *Handbuch Kinder und häusliche Gewalt* (Wiesbaden, 2006) van Barbara Kavermann en Ulrike Kreyssig biedt een goed overzicht van de huidige situatie in Duitsland en in een aantal andere lidstaten.

⁽¹²⁾ Zie paragraaf 2.3.2 van dat advies (URL in voetnoot 1)

⁽¹³⁾ Zelfs in het hoofdstuk „Violence against children and youth” van het in februari 2006 gepubliceerde rapport „State of European research on the prevalence of interpersonal violence and its impact on health and human rights” komt dit probleem niet aan de orde ([http://www.cahrv.uni-osnabrueck.de/reddot/CAHRVreportPrevalence\(1\).pdf](http://www.cahrv.uni-osnabrueck.de/reddot/CAHRVreportPrevalence(1).pdf)).

⁽¹⁴⁾ In het kader van het DAPHNE-programma of bijvoorbeeld door het EU-onderzoeksnetwerk Co-ordination Action on Human Rights Violations (CAHRV), dat uit het zesde kaderprogramma van de Commissie wordt gefinancierd en onderzoek naar alle vormen van geweld tussen man en vrouw en tussen verschillende generaties moet coördineren (zie www.cahrv.uni-osnabrueck.de).

⁽¹⁵⁾ Zie ook de toespraak „Corporal Punishment of Children” van de huidige ombudsman, waarin hij ingaat op de situatie van kinderen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld: <http://www.bo.se/files/in%20english.%20publikationer,%20pdf/corporal%20punishment%20of%20children060501.pdf>. Inmiddels hebben ook andere landen dergelijke ombudsmannen. Zie het European Network of Ombudspersons for Children (ENOC): <http://www.ombudnet.org>.

⁽¹⁶⁾ Zie M. Hester/L. Radford: *Domestic violence and child contact arrangements in England and Denmark*. Bristol 1994. 70 % van de vrouwen wier kinderen contact met hun vader hadden werden tijdens bezoek of bij het overdragen van de kinderen opnieuw mishandeld en/of bedreigd, ook als ze al meer dan een jaar gescheiden leefden; 55 % van de kinderen werd tijdens het bezoek mishandeld.

2.4.8.4 Toekomstige strategieën en regels moeten daarom als oogmerk hebben om een goede samenwerking op te bouwen tussen enerzijds blijf-van-mijn-lijfhuizen en adviescentra voor vrouwen en anderzijds bureaus voor jeugdzorg, voor familie-rechtkwesties bevoegde rechtbanken, de kinderbescherming en adviescentra voor gezinnen.

2.4.9 Meer aandacht voor de dynamiek van huiselijk geweld in het omgangs- en zorgrecht

2.4.9.1 Bij regelingen inzake de rechten van het kind laten de lidstaten zich vaak leiden door het ideaalbeeld van samenwerkende ouders met een gedeelde verantwoordelijkheid voor het kind, ook na een scheiding, en door het idee dat kinderen van gescheiden ouders recht hebben op omgang met zowel hun vader als hun moeder.

2.4.9.2 Maar als een gewelddadige vader zich vaak gedurende een relatief lange periode niets aantrekt van de rechten en grenzen van partner en kind en hen geestelijk en lichamelijk mishandelt, valt de bodem onder deze regelingen weg, die immers alleen werken als de partners op een verantwoordelijke en respectvolle manier met elkaar omgaan en in staat zijn om bij onderlinge conflicten hun verantwoordelijkheid als ouders niet te vergeten.

2.4.9.3 Bij dergelijke regelingen moet daarom meer rekening worden gehouden met de gevaren van huiselijk geweld en vooral met de wetenschap dat een scheiding vaak geen eind maakt aan het risico van gewelddadig gedrag. In de besluitvorming dienen de bescherming en de veiligheid van vrouwen en kinderen essentiële aspecten te zijn.

2.4.9.4 Bij het maken van een afweging tussen bescherming van en hulpverlening aan vrouwen, bescherming en welzijn van kinderen en rechten van mannen, moet de bescherming tegen geweld altijd zwaarder wegen dan het recht op contact.

2.4.10 Specifieke eisen: kinderen van mishandelde migrantenvrouwen

2.4.10.1 In veel gevallen van huiselijk geweld gaat het om migrantenvrouwen en hun kinderen, die sneller gevaar lopen doordat ze van hun familie gescheiden zijn, niet meer verkeren in hun gewone sociale omgeving — die geen geweld zou

toelaten —, een irreguliere verblijfsstatus hebben, de taal niet goed kennen en omgaan met mensen die met moeilijke levensomstandigheden kampen.

2.4.10.2 Huiselijk geweld komt in alle landen, culturen en lagen van de maatschappij voor. Vrouwen en kinderen lopen echter het meeste gevaar in samenlevingen en culturen waar vrouwen en mannen absoluut niet gelijk worden behandeld, waar de rolpatronen van mannen en vrouwen nauwelijks te veranderen zijn en waar culturele normen gelden op grond waarvan mannen meer rechten hebben dan vrouwen.

2.4.10.3 Bovendien is de handelingsvrijheid van migrantenvrouwen afhankelijk van hun verblijfsstatus. Vooral migrantenvrouwen zonder legale verblijfsstatus en hun kinderen hebben het wat dit betreft moeilijk.

2.4.10.4 Als wordt ingegrepen of hulp wordt verleend moet de situatie van migrantenvrouwen en hun kinderen daarom bijzondere aandacht krijgen. Bovendien moeten samen met de sociale actoren en het maatschappelijk middenveld campagnes worden opgezet om deze personen voor te lichten en hun veiligheid te vergroten.

2.4.11 Betere opleiding van iedereen die beroepsmatig actief is op het gebied van huiselijk geweld.

2.4.11.1 Het behartigen van de belangen van kinderen eist van alle betrokkenen — zoals bureaus voor jeugdzorg, adviescentra en kinderbescherming, speciale bureaus voor de actieve bescherming van vrouwen en kinderen, (kleuter)scholen, recreatiecentra, gezondheidszorg, politie en justitie — een grote professionaliteit.

2.4.12 Preventie van huiselijk geweld

2.4.12.1 Alle maatregelen waarmee huiselijk geweld tegen vrouwen kan worden voorkomen hebben ook effect op de situatie van kinderen ⁽¹⁷⁾.

2.4.12.2 Bovendien zijn speciale maatregelen nodig — waaronder het vervaardigen van voorlichtingsmateriaal voor iedereen die werkzaam is op dit gebied — om te voorkomen dat kinderen indirect slachtoffer worden van huiselijk geweld.

Brussel, 14 december 2006

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
D. DIMITRIADIS

⁽¹⁷⁾ Zie het EESC-advies „Huiselijk geweld tegen vrouwen”.